

банків та інші позики, кошти іноземних інвесторів, кошти вітчизняних інвестиційних компаній, інших джерел фінансування.

Найбільш імовірним джерелом капітальних інвестицій є амортизація основних засобів. Нинішня амортизаційна політика дає змогу відтворювати основні засоби виробництва за рахунок амортизаційних відрахувань по сільськогосподарській техніці лише на 10-15 % потреби.

Для ефективного розвитку АПК необхідно постійно здійснювати контроль змін та вносити відповідні корективи. Важливо відновити довіру інвесторів та населення, проводити більш виважену діяльність банків і підприємств, що буде гарантією для забезпечення стабільності кредитних та інвестиційних ринків. Перспективним джерелом фінансування є створення венчурних фондів через ефективне залучення коштів корпоративного сектору економіки і заощаджень населення з відповідними державними гарантіями.

Отже, зрозуміло, що активізація інвестиційної діяльності є одним з головних критеріїв, що засвідчує покращення економічних процесів в державі. Раціональне використання інвестицій збільшує ефективність виробництва сільськогосподарських підприємств. Працюючи злагоджено, держава і підприємства повинні шукати шляхи залучення як зовнішніх, так і внутрішніх інвестицій для поживалення своєї діяльності, а також розробляти стратегії їх ефективного використання.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ОЦІНКИ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ЗА СПРАВЕДЛИВОЮ ВАРТІСТЮ

***МЕЩЕРЯКОВ В.Є.,* АСИСТЕНТ,
ЗАЄЦЬ О.О., СТУДЕНТКА, ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА***

В наш час облікова система йде новими прогресивними шляхами. Не залишилась без новацій і система обліку в сільському господарстві. Зокрема, однією зі сходинок цього процесу стало прийняття П(С)БО 30 «Біологічні активи».

Розробка та впровадження стандарту, який регулює облік лише активів сільського господарства, є актуальними й обґрунтованими, адже

---

* *Науковий керівник – Огігчук М.Ф., к.е.н, професор*

біологічні активи як засоби виробництва сільськогосподарської продукції відіграють важливу соціально-економічну роль у забезпеченні розвитку економіки в цілому та аграрного сектора зокрема.

Разом із тим, як свідчить практика, запроваджені П(С)БО 30 «Біологічні активи» нові методологічні засади бухгалтерського обліку викликали численні труднощі облікової роботи та не набули поширення у сільськогосподарських підприємствах країни. Однією з причин цього є недостатнє наукове дослідження та відсутність практичних роз'яснень щодо застосування окремих положень стандарту.

Дослідженням організації обліку поточних біологічних активів тваринництва займаються вітчизняні та закордонні вчені: С.Ф. Голов, В.М. Жук, М.Ф. Огійчук, П.Л. Сук та інші. Аналіз цих публікацій дає підстави стверджувати, що на даний час ще залишаються мало вивченими питання ведення обліку тварин в умовах застосування П(С)БО 30.

Відмітимо, що облік поточних біологічних активів тваринництва є специфічним, тому проблеми, які виникають, не завжди носять загальний характер.

Першим і найбільш гострим є питання оцінки біологічних активів, оскільки в умовах ринкової економіки в Україні існують реальні труднощі, пов'язані з визначенням справедливої вартості на основі ринкової ціни.

За наявності кількох активних ринків їх оцінка ґрунтується на даних того з них, на якому підприємство передбачає продавати біологічні активи.

За відсутності активного ринку їх справедлива вартість визначається: 1) за останньою ринковою ціною операції з такими активами; 2) за ринковими цінами на подібні активи, скоригованими з урахуванням індивідуальних характеристик, особливостей або ступеня завершеності біологічних перетворень активу, для якого визначається справедлива вартість; 3) за додатковими показниками, які характеризують рівень цін на додаткові біологічні активи та сільгосппродукцію, наприклад, за вартістю сільськогосподарської чи іншої продукції, яка може бути отримана при припиненні процесів життєдіяльності біологічних активів (тварини можуть оцінюватися за вартістю м'ясопродуктів).

За цих обставин стандартом передбачено, що у разі відсутності інформації про ринкові ціни на біологічні активи справедлива вартість

визначається за теперішньою вартістю майбутніх чистих грошових надходжень від активу, обчисленою відповідно до пунктів 11-14 П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів».

На думку В.М. Жука, дана методика не застосовується в практиці обліку вітчизняних підприємств, а тому доречно в початковий період застосування П(С)БО 30 по-перше, мати можливість застосовувати для оцінки серед іншого і планову собівартість сільгосппродукції з калькулюванням в кінці року до фактичної, як це і є зараз; по-друге, Міністерству аграрної політики України доцільно централізовано на регіональному рівні на кожну звітну дату доводити до підприємств ціни активного ринку на біологічні активи та сільгосппродукцію.

Другим актуальним питанням є первісне та подальше відображення біологічних активів і сільськогосподарської продукції в бухгалтерському обліку. Зазначимо, що додаткові біологічні активи тваринництва (припід тварин) на відміну від додаткових біологічних активів рослинництва можна відразу після народження визнати біологічним активом, оскільки вони відповідають всім критеріям визнання та процес біологічних перетворень вже триває. При отриманні додаткових біологічних активів рослинництва процес їх біологічних перетворень призупиняється до їх висадки у ґрунті. Тому додаткові біологічні активи рослинництва пропонується розглядати як сільськогосподарську продукцію і оприбутковувати їх по дебету рахунку 27, а додаткові біологічні активи тваринництва відразу визнавати поточними біологічними активами з відображенням на рахунку 21.

Крім того, МСБО 41 не вимагає, проте заохочує окремо розкривати інформацію про зрілі та незрілі біологічні активи, а також про споживні та біологічні активи носії.

Для систематизації інформації з оцінки біологічних активів за справедливою вартістю на підприємстві, на нашу думку, повинна відкриватися бухгалтерська справа.

У справу підшиватимуться протоколи засідання комісії; акти визначення справедливої вартості за видами біологічних активів та сільгосппродукції; документи, що підтверджують ринкові ціни, прийняті для розрахунку справедливої вартості; висновки та розрахунки комісії, виконані при застосуванні методів експертної оцінки та прийняття цін (наприклад, за останньою ринковою ціною операції за такими активами); звіти про оцінку ринкової вартості, підготовлені залученими незалежними оцінювачами.

Виходячи з наведеного, можна зробити висновки про те, що

оцінюючи біологічні активи, варто враховувати, що їх відображають у вартісному та кількісному виразі. Одиницею виміру біологічних активів є штуки, голови, кілограми тощо. За ринкового підходу вартість біологічних активів ґрунтується на цінах активного ринку. Тож оцінювач має оцінювати біологічні активи, виходячи з цін, що склалися на звітну дату на відповідні біологічні активи на активному ринку. Довгострокові біологічні активи, справедливу вартість яких за ринкового підходу достовірно визначити неможливо, необхідно визначати за витратним підходом. Оцінка біологічних активів і сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю є не лише нормативною вимогою, а й чинником інвестиційної привабливості підприємства.

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

***ПАВЛЮК А.В.,* МАГІСТРАНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

На сучасному етапі розвитку та формування ринкових відносин, одним з найголовніших напрямів діяльності нашої держави є вирішення питань соціального страхування як основи соціального забезпечення її громадян.

Соціальне страхування – фундаментальна основа державної системи соціального захисту населення, що уможливає матеріальне забезпечення і підтримку непрацездатних громадян за рахунок фондів, сформованих працездатними членами суспільства.

Обов'язкова форма соціального страхування запроваджується державою з метою забезпечення соціальних гарантій та соціальних інтересів всіх суб'єктів суспільства. Єдність інтересів зумовлює принцип солідарності. Об'єктивність, значимість та повсякденність соціальних ризиків ставить перед державою завдання: організувати та законодавчо закріпити обов'язкову участь певних суб'єктів у системі соціального страхування. В залежності від тяжкості наслідків соціального ризику, ступеню вірогідності його настання, законодавець визначає коло осіб, які в обов'язковому порядку підлягають соціальному страхуванню для кожного виду. Традиційно, воно

---

* *Науковий керівник – Маренич Т.Г., д.е.н., професор*